https://achterderug.nl

schen, zelfs in onze tuinen en plantsoenen, waar hij de insecten verdrijft. Het is een bedrijvig, vlug, behendig en opgewekt diertje, maar in opvliegendheid, geneigdheid tot twist en boosaardigheid, doet hij voor geen enkele mees onder. Zijn wijze van strijd met zijn tegenstander, dien hij gewoonlijk zoolang op den kop pikt, totdat diens hersenpan verbrijzeld is, waarna hij zich op diens hersenen onthaalt, harmoniëert nu juist niet sterk met zijn overigens niet onbevalligen vorm. Zijn gezang, al beduidt het niet veel, mag toch niet onaangenaam genoemd worden. Meestal bouwt hij zijn nest in een hollen boom; ook neemt hij wel oude nesten van eksters of eekhoorns in beslag, mits ze maar hoog boven den grond gelegen zijn en nadat hij ze vooraf naar zijn smaak in orde gemaakt heeft. Dat hij kieskeurig op zijn nest is, blijkt wel uit den langdurigen en zwaren strijd, welken hij met andere vogels voert, als zij het met hem op denzelfden hollen boom voorzien hebben. Toch kent hij in dit opzicht geen overdaad; slechts weinige veeren en wat haar maken de inwendige stoffeering uit. Gewoonlijk vindt men daarin acht tot tien dunschalige, witte eieren, met roestkleurige plekjes bestrooid. Mannetje en wijfje broeden om beurten en wisselen elkaar evenzeer af in de zorg voor hun jongen. In het midden van Juni vliegt het eerste gebroedsel uit, in het begin van Augustus volgt het tweede.

De pimpelmees gelijkt veel op de ten onzent nog meer bekende koolmees, van welke hij zich door de kleur zijner vederen en zijn kleinere gestalte onderscheidt. Hij heeft een lengte van 11 à 12 cM., waarvan zijn staart ongeveer $5^1/_2$ cM. meet. P. J. K.

LETTEREN EN TAAL.

VRAGENBUS.

(Vragen voor deze rubriek in te zenden aan het Bureau „Timotheüs" onder motto „Letterkunde." Men sluite een 5 cts. postzegel in.)

Geheimschrift. — Speeltuigen. — Rom. 8.

K. te P. — Het zoogenaamde „geheimschrift" kan op verschillende wijzen geschreven worden. De bedoeling is natuurlijk, dat hij die niet in het geheim is, het geschrevene ook niet kan lezen.

Men kan b.v. afspreken met hem die het lezen of zelf neerschrijven moet, dat elke letter van het A B C een nummer krijgt, b = 8, a = 14, k = 0. Schrijf ik nu 8—14—0, dan leest hij die den „sleutel" heeft, d. i. die de afspraak weet, daaruit „bak." Ook kan men de letters omzetten en afspreken, dat voor b steeds k, voor a steeds r en voor k nu b zal worden geschreven, en zoo omruilen. Bak wordt dus geschreven *krb*.

Voorts kan men, als elke partij steeds papier van gelijke grootte gebruikt, op een even groot stuk bordpapier ruiten uitsnijden als op een dambord. Men legt nu dat uitgesneden papier op het papier 't welk moet beschreven worden; dan vult men de open vakken in met hetgeen men te schrijven heeft. Daarna neemt men het bovenste, uitgesneden papier weg en zet tusschen de reeds geschrevene woorden andere in, zoodat er onzin komt te staan, of wel heel iets anders dan de bedoeling is. De ontvanger van den brief legt het raam dat *hij* heeft op het papier, en leest dan *alleen* wat hij lezen moet. B. v.:

Wij liepen *gisteren* op straat; ik *kwam mijn broer* tegen, die *uit* wandelen ging naar *Utrecht*.

De onderstreepte woorden zijn de eerst ingevulde, waar het om te doen is. 't Andere het bijwerk.

Wat de eerste manier betreft, die is veel minder „geheim" dan men denken zou. Dat komt vooral doordat in onze taal en in meerdere, de eene letter veel meer gebruikt wordt dan de andere. We hebben wel honderd maal een *e* noodig, tegen eenmaal een *x*. De letterzetters weten dat heel goed. Komt nu een cijfer of teeken heel veel voor, dan wijst dat op een veel voorkomende letter. Daarbij is de verhouding in het gebruik der letters van elke taal bekend. Zoodoende kan ook de oningewijde met geduld en nadenken menig schijnbaar voor hem onleesbaar geheimschrift ten slotte begrijpen.

Bij de tweede wijze van doen is dat veel lastiger, doch ook hier wijst dikwijls juist het onzinnige of gezochte van wat er staat den weg om het ware te vinden.

Er zijn nog vele andere wijzen om „geheimschrift" te leveren. Zoo b.v. door met melk of met citroensap op wit papier te schrijven. Droogt dit sap op, dan ziet men de letters niet, doch moet om die te lezen 't papier bevochtigen als het met citroensap is beschreven, en met een weinig asch van verbrand papier er op wrijven als er melk is gebruikt. Meer kunnen we er hier niet van zeggen.

In den tijd van Lodewijk XIV hadden onze Staten er op uitgevonden hun geheime lastgevingen over te laten schrijven in oud-Friesch met Grieksche letters. En de knapste ontcijferaars van den Franschen vorst zijn nooit in staat geweest die brieven te lezen. Eigenlijk was dat nu wel geen geheimschrift, zoomin als de woorden die men afspreekt om hooge telegramkosten te mijden. Maar het doel wordt er eveneens mee bereikt.

Onlangs las ik in zeker boek dit:

„Op het plein voor de school zag ik de spelende dorpsjeugd, die het druk had met „dansekaters" en „kieteballen." Wat kan daarmee zijn bedoeld?

Antw. Een „dansekater" is of was althans nog vóór een 40 jaar een priktol, waar jongens mee spelen. Was zulk een tol peervormig, met een lange, ijzeren punt, dan kon zij, na van het touw te zijn losgelaten, soms allerlei sprongen maken eer zij „stond." Vandaar de naam, die ziet op het zonderlinge en dolle springen, dat aan katten eigen is.

Een „kietebal" is hetzelfde als een kaatsbal of kastiebal, dien men elkaar toewerpt of toeslaat. Wijl dat over en weer ging en dus elk evenveel kreeg, was men „kiet," eigenlijk *quitte* (Fransch) d. i. gelijk, elkaar niets schuldig. Dit „quitte" zit ook in „quitantie," dat in goed Nederlandsch „kwijtbrief" heet. Het Fr. „quitter" en het Ned. „kwijten" is van één oorsprong.

Meermalen vond ik in „Timotheüs" Bijbelplaatsen verklaard, door het geven van den juisten zin, uit het oogpunt van taal. Nu zou ik gaarne zulk een opheldering hebben van Rom. 8 : 3. Het komt mij voor dat dit, zooals het daar staat, niet is te begrijpen; de zin loopt niet af, zou ik zeggen. B.

We lezen in deze plaats:

„Want hetgeen der wet onmogelijk was, dewijl zij door het vleesch krachteloos was, heeft God, Zijnen Zoon zendende in gelijkheid des zondigen vleesches, en *dat* voor de zonde, de zonde veroordeeld in het vleesch."

De steller der vraag heeft daarin gelijk, dat deze plaats in onze Statenvertaling zeer onduidelijk is. Dit komt ook werkelijk doordat de zin niet „loopt," niet af is. Dit blijkt dadelijk als men hem „ontleedt," zooals de uitdrukking luidt. Er ontbreekt iets dat ingevoegd had moeten worden, gelijk, naar men weet, op zeer veel andere plaatsen in den Statenbijbel terecht is geschied. Men leze b.v. zoo: „Want hetgeen der wet onmogelijk was, dewijl zij door het vleesch krachteloos was, *dat* heeft God *gedaan*, Zijn Zoon zendende in de gelijkheid des zondigen vleesches en voor de zonde, en Hij heeft *alzoo* de zonde veroordeeld in het vleesch." *) Zoo verkrijgt men een duidelijken, afloopenden zin, die, meenen we, de moeilijkheid van het begrijpen wegneemt. A. J. H.

*) De nieuwe vertaling van het Nieuwe Testament, uitgave Voorhoeve, Den Haag, heeft Rom. 8 : 3 aldus: „Want hetgeen der wet onmogelijk was, deed God, daar Hij, Zijnen eigenen Zoon in gelijkheid des zondigen vleesches en voor de zonde zendende, de zonde in het vleesch heeft veroordeeld." RED.